

АНАЛІТИЧНИЙ ЦЕНТР СУЧАСНОЇ ГУМАНІТАРИСТИКИ
ХАРКІВСЬКА АСОЦІАЦІЯ ПОЛІТОЛОГІВ

**ГЛОБАЛЬНІ ВИКЛИКИ
XXI СТОЛІТТЯ:
МІЖДИСЦИПЛІНАРНІ ПЕРСПЕКТИВИ**

Матеріали
Всеукраїнської науково-практичної конференції
(м. Харків, 29 травня 2026 р.)

Харків
«Право»
2026

DOI: <https://doi.org/10.31359/9786178848705>

УДК 001+004+14+159.9+30+316+32+34+35+37+65+81

Г54

*Реєстраційне посвідчення УкрІНТЕІ МОН України
№ 466 від 23 квітня 2026 р.*

Редакційна колегія:

Герасіна Л. М., докторка соціологічних наук, професорка (голова);
Панфілов О. Ю., доктор філософських наук, професор;
Прудников В. А., кандидат юридичних наук, доцент;
Чернишова Т. О., кандидатка філологічних наук, доцентка;
Шевченко Л. С., докторка економічних наук, професорка

Г54 **Глобальні виклики ХХІ століття: міждисциплінарні перспективи** : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. (м. Харків, 29 трав. 2026 р.) / [редкол.: Герасіна Л. М. (голова), Панфілов О. Ю., Прудников В. А. та ін.] ; Аналіт. центр сучас. гуманітаристики ; Харків. асоц. політологів. – Харків : Право, 2026. – 190 с. – DOI: <https://doi.org/10.31359/9786178848705>.

ISBN 978-617-8848-70-5

Матеріали конференції містять доповіді, у яких висвітлено результати сучасних теоретичних і прикладних досліджень глобальних проблем ХХІ століття. Авторами проаналізований вплив цифровізації, кліматичних змін, геополітичних зрушень і безпекових загроз на розвиток окремих держав і світової спільноти загалом. Крізь призму міждисциплінарного аналізу запропоновано шляхи подолання кризових явищ та модернізації суспільних інститутів, зокрема в контексті євроінтеграційних прагнень України.

Видання адресоване представникам академічної спільноти, практикам та експертам різних галузей знань.

УДК 001+004+14+159.9+30+316+32+34+35+37+65+81

Відповідальність за достовірність наданих матеріалів несуть автори.

© ГО «Аналітичний центр сучасної гуманітаристики», 2026

© Харківська асоціація політологів, 2026

© ТОВ «Видавничий дім «Право», 2026

ISBN 978-617-8848-70-5

all&query=The+Influence+of+Sea+Power+upon+History%2C+1660%E2%80%931783 (accessed date: 23.05.2026).

4. Eastern Front. *Britannica*. URL: <https://www.britannica.com/event/Eastern-Front-World-War-I-history> (accessed date: 23.05.2026).

5. Keegan J. Normandy Invasion. *Britannica*. URL: <https://www.britannica.com/event/Normandy-Invasion> (accessed date: 23.05.2026).

Науковий керівник: кандидат політичних наук, доцент *Д. С. Коротков*

Бішко С. Е.,
здобувачка вищої освіти
першого (бакалаврського) рівня, II курс,
ННІ міжнародних відносин,
Харківський національний економічний
університет імені С. Кузнеця

ПУБЛІЧНА ДИПЛОМАТІЯ ТА М'ЯКА СИЛА ЯК ІНСТРУМЕНТИ ІМІДЖМЕЙКІНГУ ВЕЛИКОЇ БРИТАНІЇ

У сучасних умовах імідж є важливим елементом не лише міжнародного, а й політичного середовища. Він впливає на відносини між державами та їхніми акторами, сприяє формуванню партнерства та розвитку міжнародної взаємодії. Терміном «іміджмейкінг» сьогодні позначають сукупність технологій, технік і операцій, спрямованих на формування іміджу людини, товару або певного явища.

У сучасних міжнародних відносинах становлення іміджу держави є одним із ключових завдань дипломатії, адже показником ефективності діяльності дипломатів є зміцнення статусу держави в системі світової політики та гармонізація національних інтересів з інтересами інших країн. Професійні дипломати як представники держави у зовнішній політиці мають значний вплив на підвищення її міжнародного авторитету та формування позитивного іміджу, захищаючи національні інтереси на міжнародному рівні.

Термін «публічна дипломатія» має декілька загальних визначень, які відображають його концептуальну еволюцію. Публічна дипломатія – це пряма комунікація держави з іноземцями з метою впливу на мислення та уряд

останніх, а також це спосіб комунікації уряду для формування розуміння національних ідей, цінностей, інститутів, культури, національних цілей та політик. Ще одне визначення зазначає, що публічна дипломатія – це дії у сфері інформації, освіти, культури з метою впливу на іноземні уряди через громадян певної країни [1]. Основу публічної дипломатії становить будівництво зв'язків, розуміння потреб інших країн, культур, людей та пошуку спільної основи. Також публічна дипломатія базується на конкретних діях. Вона здатна орієнтуватися на управління і поширення інформації з наголосом на короткотермінові події та кризи. Публічна дипломатія здатна формувати довгострокові зміни у сприйнятті цільової аудиторії, акцентуючи увагу на розвитку взаємин, досягненні взаєморозуміння та побудові довіри. Вона напряму пов'язана з конструктивізмом, що сформувався як окрема теорія міжнародних відносин у 1980–90-х рр. Згідно з цією теорією, міжнародні відносини розглядаються як соціальні інститути. На міжнародні відносини впливають такі фактори, як-от: ідеї, вірування, переконання та очікування, що напряму пов'язано з образом країни. Основу інтересів актора становить ідентичність, яка формується на основі певної сукупності уявлень про державу. У процесі взаємодії з іншими акторами ідентичність може змінюватися. Основний вплив на формування та трансформацію ідентичності здійснюють державні органи, ЗМІ, політичні партії та рухи [2].

Поряд з іншими ресурсами дипломатичні технології посідають важливе місце у процесі формування міжнародного іміджу держави. Одним із найяскравіших проявів таких технологій є використання «м'якої сили». М'яка сила – це концептуальний підхід у міжнародних відносинах, що передбачає використання методів переконання та привабливості для досягнення бажаних результатів. Автором цієї концепції є Джозеф Най, який визначав її як здатність держави досягати своїх цілей через привабливість культури, політичних цінностей і зовнішньої політики, на противагу «жорсткій силі», що базується на військовій та економічній могутності [3, с. 144]. Дослідник стверджує, що «м'яка сила» – це здатність досягати бажаного результату на основі добровільної участі, симпатії, привабливості, а не шляхом примусу чи підкупу. Основою «м'якої сили» є культура країни, політичні цінності, ідеологія та зовнішня політика, що реалізується.

Концепція «м'якої сили» пов'язана з окремими ліберальними теоріями міжнародних відносин, як-от: теорією демократичного миру, теорією комерційного лібералізму та теорією міжнародних організацій. З одного боку, Най

погоджувався з тим, що влада держави в міжнародних відносинах зменшується, що викликано глобалізацією, а роль недержавних суб'єктів зростає. Але науковець визнає значення військової могутності для генерації «м'якої сили». Дж. Най виступає за «розумну силу» як здатність поєднувати «жорстку силу» та «м'яку силу». Крім того, науковець визнає культуру як джерело «м'якої сили», а публічна дипломатія розглядається як один з її ключових інструментів [4].

Кожна країна світу може регулювати свій рівень іміджу в міжнародній системі. Кожна держава використовує різні механізми для формування іміджу. Серед списку цих країн Великобританія є одним із лідерів щодо формування успішного іміджу в сфері міжнародних відносин. Іміджмейкінг Великобританії розпочав свій розвиток історично, але підтримується сучасною політикою та вражає своєю успішністю. Великобританія є багатокультурною країною, яка використовує свою культуру як один із інструментів м'якої сили. Одним з найпопулярніших є Британська Рада (British Council). Британська Рада є міжнародною культурною та освітньою організацією Великобританії. Вона підтримує мир і процвітання, будуючи зв'язки, розуміння і довіру між людьми у Великобританії і країнах по всьому світу [5]. Створення цих життєво важливих зв'язків між людьми всіх чотирьох націй Великобританії та інших країн приносить користь усім. Він заохочує людей та організації з усього світу відвідувати, навчатися та співпрацювати з Великобританією, зміцнюючи глобальну репутацію та вплив Великобританії та стимулюючи економічне зростання.

Підключаючи досвід Великобританії в галузі мистецтва та культури, освіти та англійської мови до глобальної присутності та неперевершених мереж, Рада допомагає розкрити потенціал і змінити життя тисячі людей. Організація співпрацює з урядами та їхніми партнерами в освітньому, англійськомовному та культурному секторах, щоб зробити більшу різницю, створюючи користь для мільйонів людей у всьому світі. Основу цих стосунків становить довіра, яка будується з часом і передається через спільний досвід. Британська Рада співпрацює з людьми в понад 200 країнах. У 2024–25 році показник досяг понад 600 мільйонів людей [5].

Ще одним яскравим прикладом є Британська телерадіомовна корпорація (BBC), яка є інструментом медійного впливу, будуючи довіру між медіа та споживачами. BBC є провідним світовим суспільним мовником. Вони є неупередженими та незалежними і щодня створюють унікальні програми

та контент світового рівня, які інформують, навчають і розважають мільйони людей у Великобританії та в усьому світі [6]. Всесвітня служба BBC отримала загальну оцінку індексу впливу м'якої сили 86%. Це відображає як постійну довіру до установи, так і нові ризики для її майбутнього впливу [7]. Її діяльність тісно пов'язана з британськими цінностями – і тісно пов'язана з позитивним сприйняттям Великобританії. Це відіграє значну роль у боротьбі з дезінформацією. Однак зараз служба працює в глобальному середовищі, що стає все більш конкурентоспроможним.

Освіта Великобританії відіграє важливу роль в створенні кріпких та успішних міжнародних відносин. Багато студентів з різних куточків світу бажають долучитися до англійських університетів та здобути освіту в найкращих вищих закладах світу. Вона відіграє не тільки персональну роль в житті людини, а також може бути інструментом м'якої сили, особливо в Сполученому Королівстві. Завдяки міжнародній освіті ця маленька острівна держава в Північно-Західній Європі розширює своє охоплення по всьому світу. Лише у вищій освіті понад мільйон талановитих молодих людей щороку спілкуються з Великобританією. Вплив цього не є тимчасовим. Дослідження постійно показують, що ті, хто навчається у Великобританії, часто розвивають тривалі професійні, культурні та економічні зв'язки. Крім того, випускники Великобританії, швидше за все, будуть позитивно ставитися до країни, відстоювати її та будувати з нею ділові відносини [8].

Необхідно підкреслили, що десятки діючих світових лідерів (59 за останнім підрахунком) отримали освіту у Великобританії. Хоча ця статистика вражає, вона лише натякає на ширшу реальність. Щороку мільйони людей під впливом британських освітніх компаній ведуть, формують політику, проводять дослідження та роблять внесок у своє суспільство. Таким чином, високоякісна, міжнародно приваблива система освіти – це більше, ніж внутрішній актив. Це потужний механізм довгострокового глобального залучення та впливу [8]. Для міжнародних партнерів це означає відкритість до співпраці та взаємної вигоди. Усередині країни це відображає визнання урядом важливості сектора. Хоча освіта є делегованою відповідальністю, стратегія підтримує міжнародні амбіції всіх чотирьох країн Великобританії.

Окрім освітньої сфери, важливим інструментом формування міжнародного іміджу Великої Британії є інституція монархії, яка є не лише історичним символом держави, а й потужним засобом її міжнародної репрезентації. «Британська монархія є втіленням «м'якої сили» у її найвищому прояві. Зараз

модно орієнтуватися на цинізм і вважати, що реальна політика жорсткого та транзакційного характеру є виявом глибокого мислення. Від членів королівської родини очікують аполітичності, тому вони змушені використовувати більш витончені та тонкі методи для досягнення своїх цілей» [9]. Вдома чи за кордоном британські королівські особи представляють британську культуру, або «Brand UK». Їхня асоціація з різними британськими культурними іконами часто підвищує їхню популярність за кордоном. Королівська сім'я представляє поверхневу культуру, як їжа і напої або спорт і глибоку культуру, як їх акценти і народна мова та, насамперед ввічливість. Міністерство закордонних справ Великої Британії часто використовувало королівську сім'ю як рекламний інструмент для країни і навіть вважає їх «основним національним активом». Королева відвідала понад 100 країн, зокрема всю Співдружність, і прийняла з офіційними візитами набагато більше глав держав.

Зазначимо, що попри офіційний аполітичний статус, покійна королева Єлизавета II вміла використовувати авторитет монархії для досягнення важливих геополітичних цілей. Яскравим прикладом стало її делікатне, але тверде протистояння всередині Співдружності націй проти політики апартеїду в ПАР (навіть усупереч тодішній стриманій позиції прем'єрки Маргарет Тетчер), а також її подальша міцна особиста дружба та публічна підтримка Нельсона Манделі. Вона запросила його приєднатися до вечері світових лідерів до того, як він стане главою держави, визнаючи його важливість у політиці Південної Африки, і вразила його своїми знаннями про політику в Південній Африці. У перший рік, коли Мандела став президентом, Південна Африка приєдналася до Співдружності та запросила королеву з державним візитом. Інші приклади включають її візити з Рональдом Рейганом, які допомогли Маргарет Тетчер отримати підтримку США у Фолклендській війні. Її дипломатичні здібності залежать від її здатності впливати, привертати увагу та переконувати інших як публічними, так і приватними діями. Це також залежить від її здатності залишатися аполітичною, зберігати свій імідж об'єднувача як Великобританії, так і Співдружності, а також гарантувати, що королівська родина не стане збентеженням для британського народу [10].

Королівська сім'я роками вчиться тримати нейтральну позицію щодо політичних висловлювань, володіти навичками слухання та «королівських манер». Хоча монарх не формує урядову політику напряму, але він впливає на міжнародне сприйняття держави. Монархія є елементом національного бренду, який розпочав своє існування багато років тому назад. Встановлено,

що до ключових інструментів британського іміджмейкінгу належать British Council, BBC, система вищої освіти, культурна дипломатія, публічна дипломатія, а також інституція монархії як важливий елемент національного бренду. Саме комплексне використання цих механізмів дозволило Великій Британії сформувані один із найсильніших міжнародних образів у світі.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Чістякова І. М., Кривдіна І. Б. Особливості британської політичної системи. *Філософія та політологія в контексті сучасної культури*. 2022. Т. 14, № 2. С. 160–168. DOI: 10.15421/352234.
2. Кукалець О. Є. Публічна дипломатія КНР в Європі (2012–2021 рр.) : дис. ... доктора філософії за спеціальністю 291. Луцьк, 2023. 276 с. URL: <https://evnuir.vnu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/34d1fe5f-97ed-4095-a1b4-6d685921a645/content> (дата звернення: 15.05.2026)88.
3. Кукалець О. Є. Публічна дипломатія в теорії міжнародних відносин. *Наукові записки студентів та аспірантів. Серія «Міжнародні відносини»*. 2020. Вип. 5. С. 141–147. URL: <https://eprints.oa.edu.ua/id/eprint/8273/1/17.pdf> (дата звернення: 15.05.2026).
4. Nye J. S. *Soft Power: The Means to Success in World Politics*. New York : PublicAffairs, 2004. xvi, 191 p. URL: <https://climber.uml.edu.ni/HomePages/libweb/4050184/SoftPowerTheMeansToSuccessInWorldPoliticsJosephSNyeJr.pdf> (accessed date: 15.05.2026).
5. About us. British Council. URL: <https://www.britishcouncil.org/about-us> (accessed date: 15.05.2026).
6. Peak M. Education as soft power: Why the UK's International Education Strategy matters. British Council. February 2026. URL: <https://www.britishcouncil.org/research-insight/education-as-soft-power> (accessed date: 15.05.2026).
7. Winn G. Global Reach, National Impact: The soft power impact of the BBC World Service to the UK. London: Institute for Global Prosperity, UCL, 2025. 57 p. URL: https://discovery.ucl.ac.uk/10209358/1/IGP_BBC_World_Service_DIGITAL.pdf (accessed date: 15.05.2026).
8. Cultural Diplomacy Research. *Institute for Cultural Diplomacy Inc*. URL: https://www.culturaldiplomacy.org/academy/index.php?cdr_about (date of access: 22.05.2026).
9. Wilson E. The soft power of British royalty. *The Hill*. Sept. 15, 2025. URL: <https://thehill.com/opinion/international/5501859-the-soft-power-of-british-royalty/> (accessed date: 15.05.2026).
10. McNally X., Brawley S. *UK Foreign Policy in a Changing World*. London : UK Parliament, 2025. DOI: <https://doi.org/10.58248/HS107>.

Науковий керівник: кандидат політичних наук, доцент *Д. С. Коротков*

Наукове видання

ГЛОБАЛЬНІ ВИКЛИКИ XXI СТОЛІТТЯ: МІЖДИСЦИПЛІНАРНІ ПЕРСПЕКТИВИ

Матеріали
Всеукраїнської науково-практичної конференції
(м. Харків, 29 травня 2026 р.)

Редактор *Т. О. Чернишова*

Підписано до друку 29.05.2026. Формат 60×84/16.
Ум. друк. арк. 11. Обл.-вид. арк. 11. Тираж 100 пр. Зам. № 691

ТОВ «Видавничий дім «Право»,
вул. Харківських Дивізій, 11/2, м. Харків, Україна
Для кореспонденції: а/с 822, м. Харків, 61023, Україна
Тел.: (050) 409-08-69, (067) 574-81-20
Вебсайт: <https://pravo-izdat.com.ua>
E-mail для замовників послуг: verstka@pravo-izdat.com.ua
E-mail для покупців: sales@pravo-izdat.com.ua
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 8024 від 05.12.2023

Виготовлено ТОВ «Промарт Плюс»,
вул. Весніна, 12, м. Харків, 61023, Україна
тел. (097) 445-07-79
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 8388 від 16.07.2025